

ACTIVITEITEN- VERSLAG 2010

BEGELEIDING VOOR JONGE
VLUCHTELINGEN

Asbl **MENTOR -ESCALE** vzw
Opperstraat 19 - 1050 Bruxelles
02/505.32.32 – Fax : 02/505.32.39
E-mail : info@mentorescale.be

« De eerste stappen naar een zelfstandig leven. Huisvesting, OCMW, school en ziekenfonds brengen eerder wanorde dan orde met zich mee. Geen nood. Mentor-Escale zorgt voor een efficiënte ondersteuning bij de vele te ondernemen stappen. En, als kers op de taart, heeft mijn pupil een gezellige plek gevonden, een luisterend oor en een waaier aan motiverende activiteiten en projecten. Bedankt. »

(A.D. voogdes)

« Ik ben heel blij dat ik bij Mentor-Escale ben terechtgekomen, ik vind dat alle jongeren die, zoals ik, moeilijke tijden hebben meegemaakt, hier zouden moeten terechtkunnen. Het is een vzw die ik enorm waardeer want het is dankzij Mentor dat ik, zoals vele andere jongeren, de moed heb teruggevonden. Ik waardeer enorm jullie manier van werken, voor mij is Mentor de beste. Ik bedank alle medewerkers van Mentor, ik vraag jullie om er de moed in te houden want wat jullie doen is echt belangrijk! »

(Abdulai)

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	p.4
WIE ZIJN WIJ	p.4
1. OPRACHTEN	p.4
2. DOELPUBLIEK	p.4
3. FINANCIERING	p.5
DE JONGEREN VAN MENTOR-ESCALE	p.7
1. ALGEMENE SITUATIE	p.7
2. GETUIGENISSEN	p.8
3. PROFIEL VAN DE BEGELEIDE JONGEREN IN MENTOR-ESCALE IN 2010	p.10
HET WERK VAN MENTOR-ESCALE	p.22
1. DE INDIVIDUELE BEGELEIDING	p.22
2. DE GROEPSBEGELEIDING	p.30
HET TEAM	p.35
VORMINGSPROCES	p.36
SAMENWERKING EN LOBBYWERK	p.37
CONCLUSIE	p.39

INLEIDING

2010 is een jaar vol ontmoetingen, uitwisselingen, ideeën en projecten geweest.

De **sterkere samenhang** van het team is één van de meest opvallende veranderingen dit jaar. Omwille van de vele aanpassingen die de afgelopen jaren werden doorgevoerd, was die waardevolle band namelijk niet altijd genoeg aanwezig in ons team. Het team bestond wel uit boeiende persoonlijkheden die elkaar aanvullen, maar toch werd die diversiteit nog niet optimaal benut. Intussen zijn we erin geslaagd om een solidair en harmonieus team te vormen waarin iedereen zijn vaardigheden in de verf worden gezet.

Deze verworven stabiliteit heeft ervoor gezorgd dat het team met de nodige sereniteit grondig kan na denken over de werkmethodes. Het is dankzij de diverse gevolgde opleidingen en de ingevoerde supervisie dat die **ter discussie** zijn gesteld.

Onze ideeën hebben geleid tot de ontwikkeling van andere projecten en de verdere uitwerking van onze werkmethodes.

Eenzijds hebben we beslist om, dankzij de steun van de Koning Boudewijnstichting, een project te leiden dat zicht richt tot de **vroegtijdige schoolverlaters**. Dit grote project heeft intussen aan vele jongeren de kans gegeven om naar een school te gaan die hen échte toekomstperspectieven aanbiedt, alsook om aangepaste studiebegeleiding te krijgen.

Anderzijds, in samenwerking met het OCMW van Vorst en het kabinet van de bijzondere jeugdzorg in de Franse gemeenschap, zijn we in november gestart met een **huisvestingsproject gericht op transitwoningen**.

Bovendien, blijven we ook ons **gezamenlijk project** verder uitbouwen, met de steun van het Europees Vluchtelingenfonds. Dit project heeft als doel de band te versterken tussen de begeleide jongeren aan de hand van de organisatie van groepsactiviteiten en de inbreng van de psycholoog.

Ten slotte, hebben we, dankzij de steun van Fedasil, de **individuele begeleiding** kunnen verderzetten die we aan de jongeren tijdens hun leertraject naar zelfstandigheid verlenen.

Deze diverse projecten worden met overtuiging en vastberadenheid door ons gedragen want het is door die bepaalde kleine signalen, gebaren of woorden dat de jongeren ons meegeven hoeveel het werk van Mentor-Escale voor hen wel betekent.

WIE ZIJN WIJ ?

1. OPDRACHTEN

De niet-begeleide jonge vluchtelingen leren om zelfstandig te wonen en helpen om :

- Op een verantwoorde en zelfstandige manier voor zichzelf in te staan;
- Een ondersteunend sociaal netwerk rondom hen op te bouwen;
- Projecten op te zoeken die hun eigen ontplooiing bevorderen.

De begeleiding bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een aangepaste **individuele psychosociale begeleiding**;
- **Groepsbegeleiding**.

2. DOELPUBLIEK

Om bij ons opgevangen te worden, moet de jongere :

- Vluchteling zijn ;
- Jonger dan 18 jaar zijn (of ouder tenzij hij/zij minderjarige verwanten ten laste heeft) wanneer hij/zij bij ons aankomt ;
- In België verblijven zonder ouders of iemand die wettelijk aansprakelijk is, met uiteraard uitzondering van de voogd die verplicht moet worden aangesteld sinds de programmawet van 24 december 2002 betreffende de “Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen” (KB van 22 december 2003 – BS van 29.01.2004) in werking is getreden ;
- In staat zijn om, middels aangepaste begeleiding, zelfstandig te wonen ;

- Recht hebben op sociale steun ;
- Een toekomstproject hebben of willen ontwikkelen (een school- of beroepsopleiding, of een opleiding voor sociale promotie) ;
- Instemmen met ons begeleidingssysteem.

3. FINANCIERING

In 2010, waren onze **openbare financiële middelen** de volgende :

- Het Ministerie van Sociale Integratie via een jaarovereenkomst met FEDASIL : deze subsidie dekt een deel van het salaris van het personeel en van de werkingskosten.
- Het Europees Vluchtelingenfonds : dit fonds heeft de uitvoering van een groot project rond groepsactiviteiten mogelijk gemaakt.
- La Région bruxelloise : drie nieuwe krachten werden ingezet aan de hand van gesubsidieerde contracten.

Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen : we kregen een specifieke subsidie van het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid (FIM) voor onze groepsactiviteiten.

- Het fonds Sociale Maribel : dit fonds heeft het mogelijk gemaakt om twee krachten halftijds in te zetten gedurende enkele maanden.
- De Franse Gemeenschap : we hebben sinds november 2010 steun gekregen van de Franstalige Gemeenschap om een project op te starten voor begeleid zelfstandig gemeenschapswonen.

De rest van ons werk wordt met **privé-middelen** gefinancierd :

We organiseren elk jaar een voorstelling die ons inkomsten oplevert waarmee we de personeelskosten alsook een deel van de noodzakelijke werkingskosten kunnen dekken.

Eveneens heeft de Proximus Foundation ons financiële steun verleend via de Koning Boudewijnstichting : dankzij die steun hebben we een pilootproject voor schoolverlaters opgestart.

Naast de financiële bijdragen, hebben we ook **concrete materiële hulp** gekregen, en dit op twee gebieden :

In 2010 is het computernetwerk binnen Mentor-Escale geheel op punt gesteld : de kabels voor de internetverbinding zijn gelegd, nieuwe toestellen zijn toegekomen, de programma's zijn geactualiseerd en op elkaar afgestemd, een gemeenschappelijke server is geïnstalleerd, een extern bedrijf is ingeschakeld voor het permanent onderhoud van de computerinstallaties. Verschillende donaties hebben bijgedragen tot deze veranderingen :

- Close the gap – PC Solidarity via de Koning Boudewijnstichting : dankzij dit programma hebben we 8 computers mogen ontvangen waarvan de jongeren kunnen gebruik maken in onze lokalen om hun huiswerk te maken, op het internet te surfen, een woning te zoeken, enz.
- BNP Paribas-Fortis Foundation : we hebben 5 computers gekregen om het computernetwerk dat gebruikt wordt door het personeelsteam uit te breiden
- SocialWare : dit initiatief heeft ervoor gezorgd dat we computerprogramma's gekregen hebben waarvoor we enkel de administratiekosten hebben betaald. Op die manier kunnen alle toestellen in het gebouw worden geactualiseerd.

We hebben ook niet aan verderf onderhevige voedingswaren ontvangen, die de jongeren gratis kunnen komen ophalen bij Mentor-Escale en die afkomstig zijn van :

- De Voedselbank Brussel-Brabant (heel het jaar door, maandelijks)
- Arc-en-Ciel (jaarlijks)

DE JONGEREN VAN MENTOR-ESCALE

1. ALGEMENE SITUATIE

Net als de volwassenen vluchten jonge vluchtelingen voor de oorlog en de gewapende conflicten, voor vervolging, armoede en schaarste. Sommigen onder hen worden het slachtoffer van mensenhandel, economische uitbuiting of seksueel misbruik.

Een deel van de niet-begeleide minderjarigen komt tot aan de grens in het gezelschap van een goede of verre kennis van de familie; anderen maken gebruik van de diensten van een “smokkelaar” die moeten worden betaald, waardoor de familie van de jongere zwaar in de schulden raakt. Die schulden zullen zwaar op hem blijven wegen tijdens het verdere verloop van zijn levenstraject in België, zowel op materieel als op mentaal vlak. Maar blijkt dat er ook jongeren zijn die alleen hebben gereisd. In dat geval gaat het meestal om jongeren die tussen de 17 en 18 jaar oud zijn.

Wanneer deze jongeren aankomen in een West-Europees land zoals België, zijn ze dus alleen, zonder enige familiale ondersteuning, en lijden ze onder de scheiding, het misbruik en de trauma's die ze hebben meegemaakt.

Vanaf het ogenblik dat ze op het grondgebied of in het land aankomen, botsen ze vaak op de taalbarrières en hebben ze de middelen niet om in hun levensonderhoud te voorzien. Meestal hebben ze geen bezittingen en zijn ze dan ook uiterst kwetsbaar en vatbaar voor uitbuiting. Ze hebben het zwaar te verduren zowel op sociaal als psychologisch vlak en hebben nood aan een aangepaste begeleiding, op maat van hun behoeftes en specifieke situatie.

2. GETUIGENISSEN

Inès, 19 jaar, begeleid door Mentor-Escale sinds 2 jaar

« Ik ben in Casablanca geboren en afkomstig uit een heel bescheiden gezin. Mijn leven als Marokkaans meisje bestond erin me bezig te houden met de huishoudelijke taken.

Om geld bij te verdienen voor het gezin, moest ik overwegen om als prostituee te werken want het was de enige manier voor jonge meisjes om geld te verdienen. Mijn mama wou dat niet en dus heeft ze me op mijn 13 jaar naar Luxemburg bij mijn oudere broer gestuurd. Ik ben daar één jaar gebleven maar mijn schoonzus deed agressief tegen mij. Dan heeft mijn broer me gezegd om bij een vriend van hem in te trekken maar die heeft me verkracht.

Ik heb dan gedurende anderhalf jaar in een opvangcentrum verbleven. Het is was een heel moeilijke periode, ik zonderde me af en had geen hoop meer. Daarna ben ik in Brussel terechtgekomen. Ik kende niemand en had het moeilijk om me verstaanbaar te maken in het Frans. In Marokko werd er op school Frans gesproken maar toch kon ik niet lezen noch schrijven.

Toen ik bij Mentor-Escale ben terechtgekomen, voelde ik me verloren, ik kende niemand, ik was angstig. Na verloop van tijd, nam ik deel aan de activiteiten en stond meer open voor mijn omgeving, ik heb terug vertrouwen gekregen toen ik zag dat mensen me hulp boden. Sinds ik bij Mentor-Escale ben, weet ik waar en hoe ik om hulp kan vragen. Dit jaar heb ik een cursus Lezen en Schrijven gevolgd, een woning gevonden, en ik ben gemotiveerd en ga graag naar school. Mijn leven is verbeterd en tijdens de paasvakantie ga ik mijn familie bezoeken.

Hassan*, 17 jaar, begeleid door Mentor-Escale sinds 6 maanden

Het is een opgewekte jongeman. Adis Hassan is 17 jaar oud en gaat vol zelfvertrouwen door het leven. Maar als we het over zijn mama hebben, verdwijnt onmiddellijk de mooie glimlach van het gezicht van de jonge Afghaanse vluchteling. Zijn ogen lopen vol tranen en hij vraagt smekend en met een gebroken stem: "Alsjeblief, vraag me niet om over mijn mama te praten."*

"Ik heb een zware reis afgelegd van Afghanistan, door Iran, Turkije en Griekenland om uiteindelijk in België aan te komen en er een veilig gevoel te krijgen als vluchteling. Mijn mama heeft al haar geld uitgegeven om me alleen uit Afghanistan weg te sturen, wetende dat ze me waarschijnlijk nooit meer zou zien. Nadat mijn familie drie jaar geleden door militanten werd vermoord, heeft mijn moeder de grond van de familie verkocht en zijn we naar Kaboul, de hoofdstad van Afghanistan getrokken om uiteindelijk naar Iran te gaan. Onderweg zijn we gevangen genomen door militanten die ons zeiden dat ze geen enkele alleenstaande jongeman in goede gezondheid uit handen zouden geven. Ze zeiden dat ze de jongemannen pas zouden vrijlaten nadat ze hen eerst zou toetakelen en laten lijden. Na drie dagen opgesloten te zitten, ben ik erin geslaagd om, samen met een andere jongen, gebruik te maken van een moment van onoplettendheid van de militanten en te vluchten... maar mijn moeder is daar gebleven.

Ik ben naar Kaboul gegaan waar ik gedurende zes of zeven weken op nieuws van mijn moeder heb gewacht. Ik heb dan besloten mijn reis verder te zetten op zoek naar een veilige plek en heb het geld van mijn mama gebruikt om clandestien naar België te kunnen geraken, een land waarvan ik in mijn dorp had horen zeggen dat ze er de oorlogsslachtoffers, zoals ik, opvangen.

Ik ben uiteindelijk in België beland nadat ik te voet Afghanistan doorgestoken ben tot in Griekenland waar ik een vliegtuig naar België heb genomen. Eens aangekomen, ben ik een 'gevangenis' terechtgekomen samen met vele andere mensen afkomstig van alle uithoeken van de hele wereld.

Nadat ik van het ene naar het andere centrum was gestuurd, ben ik eindelijk in Brussel terechtgekomen, waar ik woon, samen met een Afghaanse vriend Padrou. De vzw Mentor-Escale heeft me in een school ingeschreven en er is ook een maatschappelijk werker van de vzw die me bij de te ondernemen stappen helpt. Ik ga er vaak heen want er worden activiteiten georganiseerd en er is huiswerkbegeleiding. Dat helpt me enorm om de slechte momenten te vergeten die ik in Afghanistan heb meegemaakt maar het weegt nog steeds zwaar."*

Aissatou*, 20 jaar begeleid door Mentor-Escale gedurende 2 jaar

Ik ben afkomstig van Guinee Conakry, ik ben in België aangekomen in oktober 2008 toen ik 17 jaar oud was. Ik ben vertrokken uit Guinee met een meneer die me zei dat ik niet mocht praten tijdens de reis omdat hij dat in mijn plaats zou doen. We hebben het vliegtuig genomen en zijn op de luchthaven van Brussel toegekomen. Daarna zijn we tot het station Brussel-Noord gegaan. Toen zei de meneer dat hij een boodschap ging doen en dat ik daar op hem moest wachten. Ik heb op hem gewacht maar hij is nooit teruggekomen. Het was donker, het was erg koud en ik wist niet waar naartoe te gaan. Iemand zei me dat ik me moest aangeven bij Vreemdelingenzaken maar dat ik heel vroeg in de ochtend moest gaan. Niet weten wat gedaan, heb ik dan maar in het station geslapen, dat was niet makkelijk.

De dag nadien, ben ik gaan aanschuiven bij Vreemdelingenzaken en toen ik aan de beurt was, heb ik een asielaanvraag ingediend. Dan hebben ze me uitgelegd dat ze me naar een centrum zouden brengen. Eerst heb ik een korte tijd in het observatie- en oriëntatiecentrum van Neder-over-Heembeek verbleven. Ze hebben me een voogd toegewezen en daarna ben ik naar de cel Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen van het Klein Kasteeltje verhuisd.

Ik ben één jaar na mijn aankomst erkend als vluchteling waarna ik het centrum heb moeten verlaten. Mijn maatschappelijk werker heeft dan Mentor-Escale gecontacteerd om me te helpen om alleen te gaan wonen. Ik heb uiteindelijk een kleine studio gevonden voor een periode van 6 maanden. Mentor-Escale heeft me geleerd welke stappen ik moest ondernemen, zoals me bij de VDAB, de gemeente of de mutualiteit gaan inschrijven. Ik ben enkele maanden later verhuisd en, aangezien ik snel geleerd heb hoe het hier in België allemaal in zijn werk gaat, heb ik alle stappen alleen kunnen uitvoeren. Nu, ben ik 20 jaar en zet mijn studies verder, en als ik afgestudeerd ben, zou ik graag als boekhoudster werken en op die manier mijn levenstraject in België verder uitbouwen.

* Opdat de jongeren anoniem zouden blijven, werden hun echte namen vervangen door fictieve namen.

3. PROFIEL VAN DE JONGEREN BEGELEID DOOR MENTOR-ESCALE IN 2010

3.1. Individuele begeleiding

3.1.1. Inleiding

We zijn het jaar 2010 gestart met **107 jongeren**, waarvan **14 baby's**.

In totaal, hebben **145 jongeren** een individuele begeleiding gekregen in 2010, waarvan **22 baby's**.

In 2010 werden **54** nieuwe aanvragen voor begeleiding geregistreerd.

Van die aanvragen :

- werden er **38** aanvaard.
- waren er **5** tot op 31/12/2010 nog niet behandeld (de jongere is nog niet klaar om begeleid te worden maar zal dat op korte termijn wel zijn).
- werden er **11** geweigerd. De jongeren zijn doorverwezen naar andere instellingen omdat ze niet voldoen aan onze toelatingsvoorwaarden (leeftijd, statuut, doorverwijzingsstructuur).
- **We stellen een algemene stijging van het aantal aanvragen vast.**
- Wat de aanvaarde aanvragen betreft, is het aantal met ongeveer **20%** gestegen.

3.1.2. Tabellen en statistieken

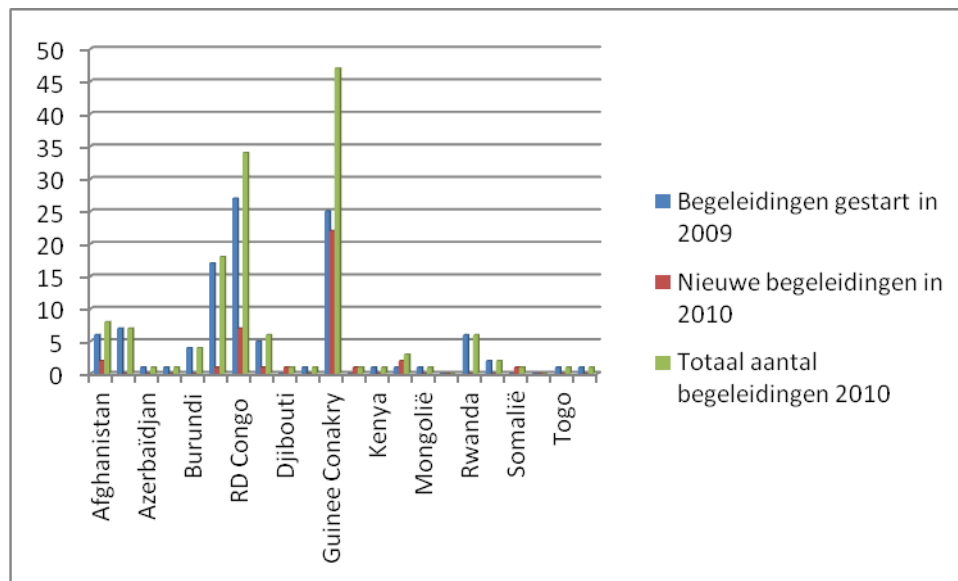
Leeftijd bij aankomst

Leeftijd bij aankomst	Begeleidingen gestart in 2009	Nieuwe begeleidingen in 2010	Totaal aantal begeleidingen 2010
Baby's	14	7	21
13 jaar	1	0	1
14 jaar	2	1	3
14,5 jaar	0	0	0
15 jaar	4	0	4
15,5 jaar	2	1	3
16 jaar	14	6	20
16,5 jaar	6	3	9
17 jaar	40	13	53
17,5 jaar	22	7	29
18 jaar	2	0	2
Totaal	107	38	145

- 37% van het totaal aantal begeleide jongeren in 2010 is 17 jaar oud bij hun aankomst in Mentor-Escale en 20% is 17,5 jaar oud.
- Bij de aanvang van nieuwe begeleidingen in 2010 is de gemiddelde leeftijd **16,5 jaar** (de baby's buiten beschouwing gelaten).

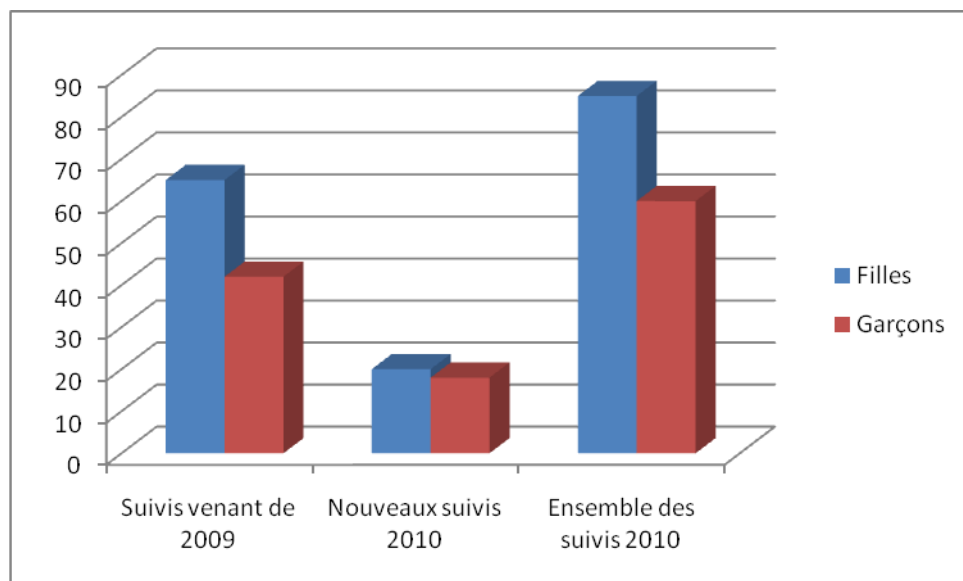
Nationaliteit

Land van herkomst	Begeleidingen gestart in 2009	Nieuwe begeleidingen in 2010	Totaal aantal begeleidingen 2010
Afghanistan	6	2	8
Angola	7	0	7
Azerbaïdjan	1	0	1
Burkina Faso	1	0	1
Burundi	4	0	4
Kameroen	17	1	18
RD Congo	27	7	34
Ivoorkust	5	1	6
Djibouti	0	1	1
Eritrea	1	0	1
Guinee Conakry	25	22	47
Irak	0	1	1
Kenya	1	0	1
Marokko	1	2	3
Mongolië	1	0	1
Roemenië	0	0	0
Rwanda	6	0	6
Senegal	2	0	2
Somalië	0	1	1
Tsjaad	0	0	0
Togo	1	0	1
Turkije	1	0	1
Totaal	107	38	145

- De begeleide jongeren in 2010 zijn afkomstig van **20 verschillende landen**.
- De meest vertegenwoordigde landen zijn **Guinee Conakry (32,4%)**, **de Democratische Republiek Congo (23,4%)** en **Kameroen (12%)**.
- Terwijl in 2009 de Democratische Republiek Congo nog het meest vertegenwoordigde land was, blijkt uit de cijfers van dit jaar dat het aantal begeleide jongeren afkomstig uit Guinee Conakry gestegen is, wat we in 2009 al hadden waargenomen. In 2010, **58%** van de nieuwe begeleide jongeren is afkomstig van **Guinee Conakry**, wat overeenkomt met een stijging van 28% ten opzichte van 2009.

Geslacht

In 2009 hebben we **85** meisjes en **60** jongens opgevolgd. Meisjes vertegenwoordigen **58,6%** van de jongeren die in 2010 zijn begeleid. Dit jaar hebben we **20** meisjes en **18** jongens opgenomen, oftewel **52,6%** meisjes, wat overeenkomt met het percentage van vorig jaar.

Jonge moeders

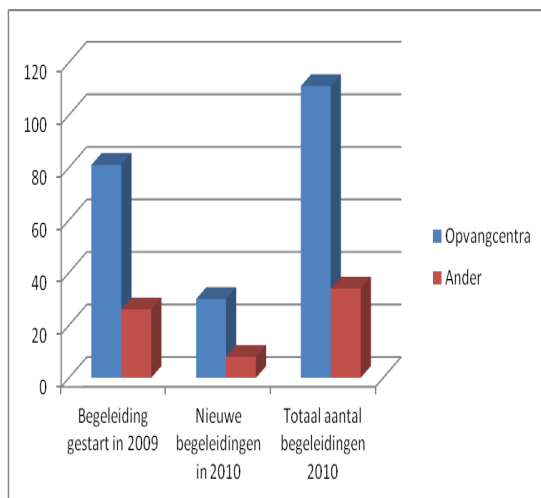

- Van de meisjes die we in 2010 hebben begeleid, zijn er 22 jonge moeders, wat overeenkomt met 26% van de meisjes die we opvolgen, oftewel een stijging van 5% in vergelijking met het jaar 2009.

Situatie van de jongeren m.b.t. hun verblijfsprocedure

De meeste jongeren die we dit jaar hebben opgenomen waren **Erkende Vluchtelingen** of in het bezit van een **BIVR**. Dit komt doordat de jongeren vaak tot het einde van hun verblijfsprocedure in het opvangcentrum blijven en doordat één van de voorwaarden om voor individuele begeleiding in aanmerking te komen, is recht hebben op sociale steun.

Opvangstructuur

Opvangstructuur	Begeleiding gestart in 2009	Nieuwe begeleidingen in 2010	Totaal aantal begeleidingen 2010
Opvangcentra	81	30	111
Ander	26	8	34
Totaal	107	38	145

In 2010 hebben we **111 jongeren** begeleid **die komen uit een opvangstructuur verbonden aan Fedasil**. Dat aantal komt overeen met 76,5% van het totale aantal jongeren die we in 2010 hebben begeleid.

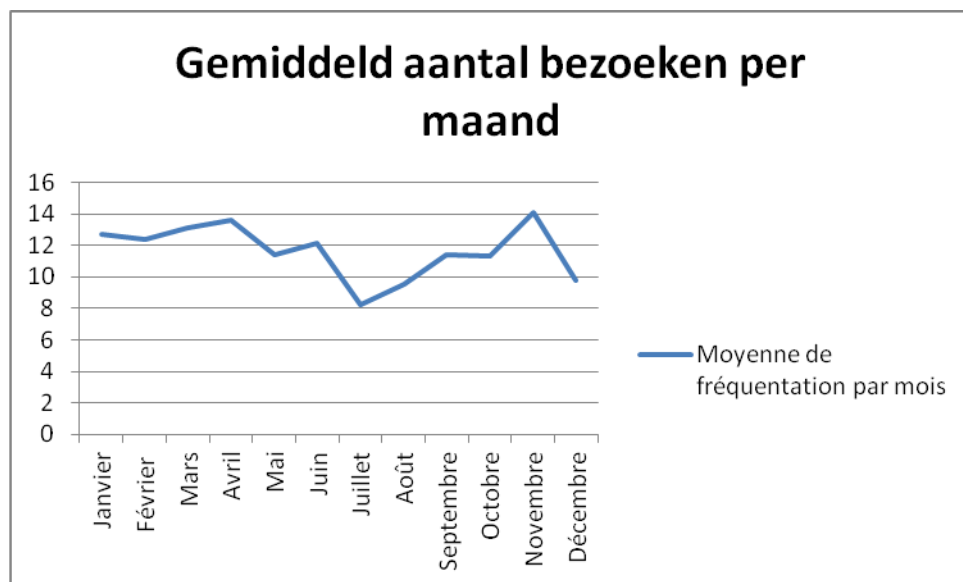
De overige aanvragen voor begeleiding komen voornamelijk van opvangstructuren die aan de **Franse Gemeenschap** zijn verbonden. Voor een groot deel van die aanvragen is de begeleiding veel specifiek en intensiever dan de begeleiding die is bestemd voor de jongeren die komen van centra verbonden aan Fedasil (psychologische begeleiding, juridische bijstand...). Aangezien we van deze instanties enkel subsidies ontvangen voor het begeleid zelfstandig wonen van de jongeren, zien we ons vaak genoodzaakt om de begeleiding van sommige jongeren, die van opvangstructuren komen die zijn verbonden aan 'l'Aide à la Jeunesse', de bijzondere jeugdzorg in de Franse gemeenschap (en die er nochtans echt nood aan hebben), te moeten weigeren uit gebrek aan middelen.

Opvangstructuren verbonden aan Fedasil

Opvangstructuren verbonden aan Fedasil	Begeleidingen gestart in 2009	Nieuwe begeleidingen in 2010	Totaal aantal begeleidingen in 2010
CADE	40	7	47
Rode Kruis Deinze	1	0	1
Centrum Bovigny	0	1	1
Centrum Florennes	8	5	13
Centrum Jodoigne	14	3	17
Centrum Morlanwelz	1	6	7
Centrum Rixensart	9	8	17
Centrum Kapellen	1	0	1
Centrum Sint-Truiden	4	0	4
LOI Maillen	3	0	3
Totaal	81	30	111

- De jongeren komen uit 10 verschillende opvangstructuren van degene die zijn opgenomen in de overeenkomst (federale opvangcentra, opvangcentra van het Belgische Rode Kruis, LOI).
- **32%** van de jongeren worden door het Klein Kasteeltje (**CADE**) naar ons gestuurd. Daarna volgen de centra van **Jodoigne, Rixensart en Florennes**.
- In 2010 hebben 6 opvangcentra jongeren doorverwezen naar Mentor-Escale : CADE, Jodoigne, Florennes, Rixensart, Morlanwelz en Bovigny.

Gemiddeld aantal bezoeken

- In 2010 is het kleinste aantal bezoeken opgemeten tijdens de maanden **juli** en **augustus**. De maand **november** is de meest bezochte maand, met een gemiddelde van 14 jongeren per dag. Over het algemeen stellen we vast dat het aantal bezoeken tijdens de schoolvakanties is gedaald.
- De **woensdag** is de meest bezochte dag, met een gemiddelde van **22 jongeren** per woensdag.
- Het **algemeen gemiddelde** is **11,6 jongeren** per dag.

HET WERK VAN MENTOR-ESCALE

INDIVIDUELE BEGELEIDING

1. BASISPRINCIPES

1.1 Luisteren naar de jongere

Luisteren naar de jongere, in alle betekenissen van het woord, is één van de principes waarop de aanpak van Mentor-Escale is gebaseerd. Het is een principe dat geen enkel vooroordeel duldt over niet-begeleide minderjarigen die in België wonen. Integendeel, de filosofie van Mentor-Escale bestaat er juist in te luisteren naar de jongere zonder vooroordelen en te proberen begrijpen in welke situatie hij zit en welke doelstellingen hij voor ogen heeft.

Soms is de jongere niet in staat om zijn behoeftes of doelstellingen te verwoorden. Ons werk bestaat erin hem te helpen, niet door hem te tonen welke weg hij moet volgen, maar wel door hem de keuzemogelijkheden te bieden, hem te informeren en een aantal vragen te stellen die hem helpen aanzetten tot nadenken.

Naast het bespreken van de werk- of opleidingsmogelijkheden, is het vooral van belang te achterhalen wat de jongere doormaakt en wat er in zijn hoofd omgaat. Het is dan ook de bedoeling te vertrekken van die zorgen en er samen met de jongere aan te werken enkel en alleen in functie van zijn eigen interesse.

Het vertrouwelijkheidsprincipe, als logisch gevolg van het luistervaardigheidsprincipe, is eveneens van belang voor onze manier van werken. Zo zal de jongere niet alleen goed worden ontvangen en gehoord maar kan hij er ook op rekenen dat zijn verhaal of zijn problemen niet aan andere jongeren noch aan externe personen worden doorverteld zonder zijn toestemming.

1.2 Omkadering van de jongere

De niet-begeleide minderjarige verblijft per definitie zonder ouder in België. Naast de aangeboden opvang en het luisterend oor, zijnde een basisprincipe, zijn we, professioneel gezien, als volwassenen, ook een rolmodel. In dat opzicht denken we vooral aan de opvoeding van de jongere in de ruime zin van het woord.

We zorgen er, met andere woorden, niet alleen voor dat zijn basisbehoeftes gewaarborgd zijn maar ook dat hij zijn plichten kent, de gevolgen van zijn keuzes weet te dragen en zijn grenzen leert te stellen.

Hoewel het vlotter zou verlopen mocht alles in de plaats van de jongere zelf worden gedaan, trachten we hem voortdurend te betrekken bij de te ondernemen stappen om zo zijn leertraject naar zelfstandigheid vooruit te helpen, wat uiteindelijk ons hoofddoel is. We willen onze begeleiding niet op één enkel punt richten maar wel binnen een ruimere educatieve aanpak plaatsen.

Het is belangrijk dat de jongeren (opnieuw) zelf hun leven in handen hebben, dat ze niet eeuwig op hulp aangewezen blijven. De maatschappelijk werker zal gedurende het verloop van de begeleiding erop toezien dat de jongere de nodige vaardigheden ontwikkelt die zijn verdere ontplooiing en leertraject naar zelfstandigheid zullen bevorderen.

1.3 De vertrouwde omgeving van de jongere in aanmerking nemen

Het individuele werk met de jongere gebeurt niet op een geïsoleerde manier. Aangezien de adolescent fysisch of mentaal nog sterk verbonden is met zijn ouders, broers en zussen (in welke situatie die zich momenteel ook moge bevinden: ze leven in hun land, zijn omgekomen of vermist, hebben al dan niet contact met het gevluchte kind), zal Mentor-Escale, als de mogelijkheid zich voordoet, samen met jongeren over zijn familiebanden praten en hem eventueel helpen om de verbroken banden te herstellen.

De kennis omtrent de plaats die de jongere in zijn eigen omgeving inneemt kan bovendien helpen om beter te begrijpen hoe de jongere zich in het gastland opstelt. Dit is een uiterst gevoelig punt waaraan samen met de jongere moet worden gewerkt. Bepaalde vragen die we moeten stellen om hun familiale achtergrond beter te begrijpen, kunnen de jongeren doen denken aan de gesprekken die ze hebben moeten ondergaan in het kader van de verblijfsprocedure en die tot een mogelijke terugkeer naar hun land hadden kunnen leiden. Het gaat dus vaak om pijnlijke momenten in hun leven als vluchteling die velen onder hen proberen te verdringen.

1.4 Collegialiteit

Elke jongere wordt begeleid door het hele team van Mentor-Escale.

Hoewel voor de jongere de maatschappelijk werker zijn aanspreekfiguur is, heeft elk lid van het team niet noodzakelijk de juiste antwoorden of middelen klaar liggen om de jongere te helpen. Het werk in teamverband betekent dat niemand zich te sterk mag binden aan een jongere. Dit is ook een belangrijk principe voor onze werking. De maatschappelijk werker werkt samen met de andere collega's van het team om de jongere te helpen.

De jongere kan rekenen op een coherent team, samengesteld uit diverse persoonlijkheden, dat hem vanuit verschillende invalshoeken kan helpen nadenken. Door in contact te komen met andere mensen dan zijn maatschappelijk werker, kan de jongere zijn contactennetwerk vergroten. Anderzijds krijgt het team daardoor een beter zicht op de situatie van de jongere. We zijn van mening dat, op die manier, de aanbevolen oplossingen beter aan zijn behoeftes zullen beantwoorden en ieder geval veelzijdiger zijn dan de oplossingen die door één en dezelfde persoon worden aangereikt.

1.5. Sociaal netwerk en methodische aanpak

Het globaliteitsprincipe staat in direct verband onze methodische aanpak. Het is namelijk een multidimensionele aanpak die in een globale context past en zich richt op de jongere zelf maar ook, en vooral, op zijn uiteenlopende behoeften. Naast het globale, gedifferentieerde en gediversificeerde karakter ervan, vormt onze aanpak ook een integrale benadering in die zin dat de handelingen van de verschillende betrokken personen die de jongere omringen binnen en/of buiten Mentor-Escale, met elkaar op elkaar worden afgestemd.

Het is belangrijk om een ondersteunend sociaal netwerk voor de jongere te creëren en het is nodig om een groot samenwerkingsverband uit te bouwen met alle gespecialiseerde personen of instanties die te maken hebben met jeugdzorg (voogd, OCMW, SAJ, artsen, psychologen, advocaten, leraren, vrienden, in sommige gevallen ouders of familieleden, enz.).

Naar gelang zijn volwassenheid en hoewel hij zijn leven zelf in handen heeft, moet men de jongere de nodige impulsen geven, informatie verschaffen, mogelijkheden aanbieden en hem helpen om andere mensen te ontmoeten. Het gaat erom de jongere zo veel mogelijk te stimuleren om zijn sociaal netwerk uit te breiden. Zo komt hij niet alleen in contact met vrienden maar ook met personen die hem op andere gebieden kunnen helpen. De jongere moet worden geholpen bij het organiseren en gebruiken van dat netwerk. Hij moet de vaardigheden en grenzen van die personen kunnen inschatten en 'de juiste persoon' kunnen aanspreken als hij hulp nodig heeft. Het is van groot belang er op toe te zien dat zo een netwerk goed functioneert.

2. VERLOOP VAN DE BEGELEIDING

2.1 Inleiding

De begeleiding van jonge migrerende vluchtelingen valt niet onder één bepaalde onveranderlijke methodiek te plaatsen. We moeten ons werk op regelmatige basis ter discussie stellen en de manier van werken aanpassen aan de realiteit op het terrein. Vandaar dat de hieronder beschreven benadering niet sluitend is en voor wijzigingen vatbaar blijft naar gelang de situatie.

2.2 De fases van de begeleiding van de jongere

Ontvangst en beoordeling van de aanvraag

Bij de aanvraag is het eerste contact meestal telefonisch. Het is een belangrijk gesprek waarbij aandachtig naar de aanvrager wordt geluisterd om vervolgens de aanvraag zo goed mogelijk te kunnen analyseren.

Na dat telefoongesprek, vult de betrokken persoon een aanvraagformulier in. De informatie die daarin gewoonlijk wordt opgenomen, gaat veel verder dan de gewone gegevens van de jongere. Het is de bedoeling om in een beginfase de huidige situatie van de jongere te schetsen, alsook zijn capaciteiten om, onder onze begeleiding, zelfstandig te leren leven. Wanneer het team de aanvraag heeft aanvaard, gaan we over tot de toewijzing van een maatschappelijk werker die een eerste gesprek met de jongere vastlegt.

Het eerste gesprek

Dit is voor de jongere het eerste echte contact met de instelling. Het is op dat moment dat we de tijd nemen om elkaar te leren kennen en de behoeftes die de jongere aankaart te analyseren. De jongere maakt kennis met het team, alsook met het reglement van de instelling. We verwelkomen hem, geven hem een rondleiding door de lokalen van het gebouw en stellen hem aan de aanwezige jongeren voor.

In de mate van het mogelijke, proberen we ervoor te zorgen dat, voor het eerste gesprek, de jongere is vergezeld door één of meerdere vertrouwenspersonen (voogd, maatschappelijk werker, opvoeder...) om met hen nauw samen te werken, en in het bijzonder met de voogd van de jongere.

Het verloop van de begeleiding en de evaluaties

Naast de regelmatige contacten die de jongere heeft met zijn maatschappelijk werker, wordt er ook tijd vrijgemaakt om de situatie van de jongere te bespreken met hem zelf en de andere personen die hem begeleiden. Dit is een belangrijk moment waarbij de tijd wordt genomen om allemaal samen te zitten, in een

rustige en gezellige ruimte, en samen met de jongere te evalueren hoe zijn vooruitgang gaat en wat nog voor problemen zorgt, of om gewoonweg nog beter kennis te maken. Dat moment van interactie is van groot belang omdat de jongere zelf aan het woord is en zijn sterke en zwakke punten zelf leert te ontdekken.

Het einde van de begeleiding

Wanneer we, met de gezamenlijke instemming van de betrokken personen en de jongere, kunnen stellen dat de jongere zelfstandig en verantwoordelijk genoeg is geworden en voldoende is geïntegreerd in de Belgische maatschappij om zijn eigen weg te gaan, dan wordt de begeleiding beëindigd.

Dit betekent concreet dat de jongere geen maatschappelijk werker, als aanspreekfiguur binnen Mentor-Escale, meer heeft. Hij blijft echter welkom en kan nog steeds deelnemen aan de groepsactiviteiten.

Naast deze 'ideale' beëindiging van de begeleiding, bestaat ook de kans dat we genoodzaakt zijn om de begeleiding stop te zetten niet omdat de jongere volledig zelfstandig is geworden, maar omdat hij de leeftijd van 20 jaar heeft bereikt en dus niet meer binnen het kader van ons mandaat valt, wat het ons praktisch gezien onmogelijk maakt om de jongere verder te blijven helpen.

3. WERKTERREINEN

Inleiding

In de volgende niet-exhaustieve tabel worden kort de verschillende werkterreinen voorgesteld waarbinnen het personeel van Mentor-Escale kan optreden.

werkterreinen	Aard van de tussenkomst
Huisvesting	Nuttige informatie verschaffen om een woning te vinden Hulp verlenen bij de contacten en onderhandelingen met de eigenaars Hulp verlenen bij het vrijmaken van geld voor de huurwaarborg Hulp verlenen bij het zoeken naar de noodzakelijke woonuitrusting en bij het aanvragen van een aansluiting op gas en/of elektriciteit Begeleiding bij het onderhouden van de woning Informeren over de rechten en plichten van de huurder
Scholing / opleiding	Helpen bij de studiekeuze of de beroepsopleiding Helpen bij het zoeken naar een school of opleidingscentrum De studies opvolgen en een regelmatig contact met de leraren onderhouden Studiebegeleiding aanbieden (inhaallessen, huiswerkbegeleiding, examenvoorbereidingen)
Opvang/sociale ondersteuning	De jongere opvang en een luisterend oor bieden Begeleiden bij het vorm geven aan hun toekomstproject Begeleiden bij het ondernemen van de stappen inzake de sociale steun afkomstig van de OCMW's
Gezondheid	De jongere in contact brengen met een arts/medisch centrum en vergezellen bij de bezoeken, op eigen aanvraag. Psychologische begeleiding Hulp verlenen bij de contacten met het ziekenfonds Help verlenen bij het zoeken naar hobby's

Scholing

De jongere helpen om aan hun levenstraject vorm te geven begint bij zijn studiekeuze en –begeleiding. In 2010 hebben we beslist om een project op te starten dat is gericht op de schoolverlatende jongeren die door Mentor-Escale worden begeleid.

Onze conclusies waren heel duidelijk. Eens wij de jongeren hadden geholpen met de te ondernemen stappen op sociaal en administratief gebied (papieren, huisvesting, uitkeringen...), werd het in de eerste plaats de school die hen zou opvangen en toekomstperspectieven zou aanbieden, en dit niet alleen op het gebied van opvoeding maar ook op het gebied van sociale integratie omwille van de ontmoetingen en contacten die ze op school kunnen ervaren.

Concreet is ons project voor de schoolverlaters op twee peilers gericht:

- Het creëren van een netwerk van kwaliteitsvolle scholen die bereid zijn om de door Mentor-Escale begeleide jongeren op te vangen en hen een echte pedagogische en educatieve opvolging te bieden die hen op weg zal helpen om aan hun toekomstperspectieven vorm te geven.
- Een studiebegeleiding die hen helpt om hun zwakke punten te verbeteren, hun plaats te vinden in die scholen en te slagen.

Samenwerking met scholen

De samenwerking met scholen uitbouwen was een prioriteit op pedagogisch vlak. Het was de bedoeling om het beeld te veranderen dat onze jongeren van de school soms hadden doordat de school te vaak werd gekozen in functie van de ligging, de aanwezigheid van hun vrienden, enz.

Onze opdracht was dus de jongeren te helpen bij het vorm geven aan hun toekomstproject. We gingen te werk door hen de scholen voor te stellen, niet als een administratieve instelling maar als een plek waar hen allerlei studiemogelijkheden worden aangeboden en ook mogelijke toekomstperspectieven worden gegeven.

Zo is er, met dit doel voor ogen, pedagogisch materiaal ontwikkeld: een documentaire waarin een vijftiental mogelijke studierichtingen aan bod komen die worden toegelicht aan de hand van interviews met leerlingen, leraren en andere vakkundigen. De bedoeling is aan de jongeren een objectief en constructief beeld op te dragen van een kwaliteitsvol studietraject. De reeks scholen werden pas voorgesteld nadat de jongere duidelijk zijn keuze voor een bepaalde richting had gemaakt. Op die manier werd vermeden dat zijn keuze zou worden beïnvloed door een bepaalde school.

De samenwerking met de scholen gebeurt op twee vlakken :

- **Menselijk** : Het schoolpersoneel houdt de jongeren aandachtig in het oog en behoudt goede contacten met onze vereniging ter bevordering van de begeleiding (afspraken met de ouders, studiebegeleiding, zaken over discipline...)
- **Administratief**: Dit is het meest delicate punt van het project. Hoewel de directie onze jongeren graag in hun scholen zouden integreren, verloopt dit in de praktijk namelijk niet zo vlot omwille van het Decreet sociale gemengdheid van de Franse Gemeenschap. De stricte inschrijvingstermijnen botsen soms met de realiteit waarin onze jongeren leven. Het komt bijvoorbeeld vaak voor dat bepaalde jongeren het vluchtelingencentrum tijdens het schooljaar (januari-februari) verlaten en tegelijkertijd ervoor kiezen om in een andere streek te gaan wonen. We moeten dus te allen tijden in staat zijn om voor hen een school te vinden.

Studiebegeleiding

We moeten realistisch blijven: onze jongeren krijgen vaak te maken met een aantal problemen die het traditionele schooljaar er niet makkelijker op maken. Ze zijn afkomstig van landen waar het onderwijssysteem anders in elkaar zit, en sommigen zijn nog nooit naar school geweest of hebben dat gedurende lange tijd niet meer gedaan. Daarbovenop is er ook het probleem van de taalbarrière aangezien ze niet allemaal afkomstig zijn van landen waar in het Frans wordt gesproken of lesgegeven. Het was dus noodzakelijk om uit te zoeken op welke manier de jongeren hun slaagkansen in kwaliteitsvolle scholen zouden kunnen verhogen. Het is namelijk niet de bedoeling ze te doen denken dat ze zullen slagen omdat ze ingeschreven zijn!

Mentor-Escale heeft er dan ook alles aan gedaan om de jongeren te helpen bij het succesvol afwerken van hun gekozen studierichting. Het is op die manier dat we een nauw samenwerkingsverband met verschillende scholen hebben tot stand gebracht opdat de jongeren echt goed begeleid en omkadert zouden zijn. We zijn eveneens gestart met huiswerkbegeleiding die in onze lokalen wordt gegeven en specifiek is gericht op bepaalde vakken die op school worden gegeven.

De huiswerkbegeleiding wordt onderverdeeld als volgt:

- **Frans** : De taalkennis is fundamenteel om te slagen op school, over welke vakken of gekozen richting het ook gaat. We hebben dan ook besloten om er een absolute prioriteit van te maken en verschillende groepjes naar gelang het niveau samen te stellen die bijles krijgen van vrijwilligers die als leraar Frans veel ervaring hebben. Het is belangrijk op te merken dat deze bijlessen gelijktijdig lopen met de gewone lessen die de jongeren volgen op school, waarmee ons team op regelmatige basis in contact komt, vooral in het kader van de oudercontacten.
- **Informatica** : Deze leerstof wordt vandaag de dag in het onderwijs beschouwd als vereiste voorkennis. Jammer genoeg zijn onze jongeren vaak afkomstig van landen waar ze nooit een computer hebben kunnen gebruiken. We zijn dus gestart met korte opleidingen van een tiental lessen om hen te leren typen, met Word werken en internet te leren gebruiken.

- **Nederlands en Engels** : “Vandaag de dag, zonder talen...” Onze conclusies waren duidelijk: er is geen enkele school in Brussel waar geen Nederlands wordt gegeven... maar uiteraard niemand van onze jongere heeft deze taal in zijn land van herkomst gestudeerd. We hebben de cel ‘talen’ opgericht dankzij twee bekwame en gemotiveerde vrijwilligsters die als vertaalster bij de Europese Commissie werken.
- **Dagelijks werk** : Andere vrijwilligers helpen de jongeren dan weer met hun dagelijks werk. De nadruk wordt in het bijzonder op de werkmethode gelegd opdat ze op een zelfstandige manier leren werken. Door de samenwerking met de verschillende scholen is er ook een direct contact met de verschillende leraren.

De resultaten...

Nu het eerste jaar achter de rug is, kunnen we vaststellen dat het project werkelijk heeft bijgedragen tot de scholing van een aantal jongeren. We hebben hen echt een ruim aanbod aan vormingsmogelijkheden voorgesteld, alsook een plaats waar de sociale gemengdheid wordt bevorderd en de jongeren andere leeftijdsgenoten leren kennen. Deze voorwaarden zijn allebei ongetwijfeld noodzakelijk om hen de kans te geven zich in onze maatschappij te integreren.

Ondanks de bemoedigende start van het project, is er nog veel werk om het een duurzaam resultaat te doen opleveren. De eerste resultaten hebben de aandacht getrokken van vele geïnteresseerde partners die met Niet-Begeleide Minderjarige Vreemdelingen werken. We ontvangen namelijk wekelijks een reeks aanvragen om te zorgen voor de scholing van nieuwe jongeren. Maar we kunnen jammer genoeg niet aan alle aanvragen voldoen opdat ons scholennetwerk niet “overbelast” raakt en ook opdat we een kwaliteitsvolle studiebegeleiding kunnen blijven garanderen.

Bovendien, als we onze diensten voor de jongeren nog willen verbeteren, is het noodzakelijk dat we ons platform verbreden door een ander netwerk op te bouwen bestaande uit partners die gespecialiseerd in buitenschoolse opleidingen zijn. Soms kan een meer praktijkgerichte opleiding namelijk beter geschikt blijken te zijn voor de jongeren die we opvangen.

Ten slotte zou het eveneens nuttig zijn om, in de toekomst, niet alleen bij een reeks kleuter- en lagere scholen aan te kloppen maar ook bij kinderdagverblijven. Een bepaald aantal van de jonge meisjes die we begeleiden hebben al een kindje maar het aanbod aan kinderopvang in Brussel is schaars, wat hun eigen studietraject bemoeilijkt.

Enkele cijfers...

12 scholen

8 vrijwilligers die zich inzetten voor de studiebegeleiding

47 jongeren die aan het project hebben deelgenomen sinds 1 februari 2010

26 jongeren die zich door ons hebben laten inschrijven in één van onze samenwerkende scholen

23 jongeren (van de 26) die erin zijn geslaagd hun studierichting verder te zetten in die scholen

17 jongeren die wekelijks komen voor de studiebegeleiding

4 dagen per week geven we studiebegeleiding (van maandag tot donderdag)

15 uren per week gemiddeld maken onze vrijwilligers zich vrij voor de jongeren

Transitwoning

Sinds enkele jaren werken we samen met 'Logement Pour Tous' en 'Habitat et Rénovation' (sociale huisvesting) in het kader van het beheer van transitwoningen.

We hebben dit project gelanceerd om aan sommige jongeren een intensievere begeleiding te kunnen bieden, namelijk bij hen thuis. We gaan regelmatig op bezoek bij de jongere om hem te helpen bij zijn dagdagelijks leven. We werken samen met de jongere aan alles wat met wonen te maken heeft : huurcontract, onderhoud van de woning (opruimen, producten, afval sorteren...), de gemeenschappelijke ruimtes, servicekosten, enz.

Elsene : Vijf studio's en één appartement (waar een jonge moeder met haar kind woont) die in de nabijheid van het onze vereniging zijn gelegen, geven ons de mogelijkheid om de jongeren die er verblijven van dichtbij te begeleiden. Het zijn transitwoningen die voor maximum een jaar ter beschikking worden gesteld.

Wat deze woningen betreft is het resultaat over het algemeen positief. De jongeren die er verblijven geven toe dat deze fase in hun leertraject naar zelfstandigheid heel nuttig is en hen een gevoel van veiligheid geeft. Ze zijn zich ervan bewust dat ze in een bevoorrechte situatie zitten en respecteren meestal de huurtermijnen wetende dat ze op die manier aan de volgende bewoner een kans kunnen geven.

Sint-Agatha Berchem: Drie appartementen zijn ter beschikking gesteld aan drie jonge moeders met hun kind.

Eind 2010 zijn we gestart met een project rond begeleid zelfstandig gemeenschapswonen in samenwerking met het OCMW van Vorst en het kabinet van de bijzondere jeugdzorg in de Franse Gemeenschap. Vier jongeren die afhangen van de steun van 'l'Aide à la Jeunesse' wonen samen in één huis dat het OCMW van Vorst ter beschikking heeft gesteld, en worden van dichtbij opgevolgd om hen voor te bereiden om hun toekomstig zelfstandig leven.

Psychologische begeleiding

We ondervinden dat sommige jongeren zware psychologische problemen hebben maar dat het enorm moeilijk is om hen door te verwijzen naar een externe psycholoog. Vandaar dat we beslist hebben om een psycholoog binnen ons team aan te werven. Ze houdt individuele gesprekken met de jongeren die dat wensen. De bedoeling is dat ze kunnen werken aan hun psychologische problemen gekoppeld aan hun verleden of huidige situatie om op die manier het verwerkingsproces te bevorderen.

DE GROEPSBEGELEIDING

1. DOELSTELLINGEN

De groepsactiviteiten vormen een belangrijk onderdeel van de begeleiding van de jongere en berusten op vijf basisrichtlijnen.

1.1 Het isolement van de jongere doorbreken

Mentor-Escale zal zeker trachten te vermijden dat de niet-begeleide minderjarige geïsoleerd raakt. Hoe meer de jongere zich afzondert, hoe groter namelijk de kans wordt dat hij afdwaalt. In de grote steden leven de meeste mensen in de anonimiteit en is de spontaniteit van het gemeenschappelijk gebeuren zo goed als verdwenen. De meeste jonge vluchtelingen kenden in hun land van herkomst een sterk sociaal weefsel bestaande uit dichte en verre familieleden, schoolmakers en andere vrienden.

Aan de hand van groepsactiviteiten gebaseerd op de groepsdynamiek, tracht Mentor-Escale de uitbouw van dit eerste sociaal netwerk bestaande uit jongeren die als vluchteling leven, te bevorderen. Het delen van hun situatie als vluchteling met anderen en het terugvinden van hun eigen afkomst zijn essentieel om de jongeren hun identiteit te helpen terugvinden. En vervolgens het zich openstellen voor ontmoetingsactiviteiten met andere jongeren afkomstig van hun land van herkomst draagt bij tot de uitbreiding van dit sociaal weefsel.

1.2 Zorgen voor een doeltreffende preventie

De jonge vluchteling komt in een maatschappij terecht die volledig anders in elkaar zit dan in zijn land van herkomst, waar de familie en maatschappij hem in bescherming nemen. Bij ons, zal hij met nieuwe waarden en realiteiten te maken krijgen, en ook met een grote vrijheid: een vrijheid waardoor hij in de problemen kan geraken als hij er niet kan mee omgaan.

Dankzij de groepsactiviteiten van Mentor-Escale hebben de jongeren vaker de gelegenheid om zich uit te drukken en worden de vragen naar de groep gericht in plaats van naar één persoon, wat hen de vrijheid geeft om met de andere te praten, te ontdekken, te doen wat belangrijk is voor zijn leven en verdere loopbaan.

1.3 De culturele achtergrond van de jongere benadrukken

De beste integratie begint bij het ontdekken van de eigen identiteit. Bij hun aankomst is hun verleden het enige wat de niet-begeleide jongeren van hun identiteit nog overhouden. Terwijl de ontvluchting deze identiteit geen goed heeft aangedaan, worden de jongeren ineens geconfronteerd met een andere cultuur. Het is dan ook belangrijk dat ze niet vergeten van waar ze komen, dat ze daarvoor uitkomen en dat ze kunnen praten over de manier van leven in hun eigen cultuur en in Europa. Dit maakt hen mogelijk om geleidelijk aan een nieuwe identiteit te vormen op basis van hun achtergrond en de levensgewoonten in het gastland.

1.4 De mogelijkheid bieden om de nodige kennis en vaardigheden te verwerven voor een sociale (her)integratie in de maatschappij

1.5 Een actieve rol spelen in de maatschappij

Ten slotte, bieden de groepsactiviteiten ook de mogelijkheid aan de jongeren om zelf bij te dragen tot de integratie van hun gelijken of om te getuigen over hun eigen situatie en verbeteringen voor te stellen omtrent de situatie van de niet-begeleide jongeren.

2. ACTIVITEITEN IN 2010

Dit jaar hebben we opnieuw, zoals in 2009, een groot project geleid rond de weerbaarheid bij de jongeren en met de steun van het Europees Vluchtelingenfonds.

Dit project biedt het team van Mentor-Escale om, aan de hand van allerlei ideeën en acties, het probleem van de weerbaarheid bij jonge vluchtelingen zo goed mogelijk aan te pakken. De bedoeling is om de weerbaarheid bij de jongeren uitwerken en verbeteren door hen te helpen meer zelfvertrouwen te verwerven, te leren leven met hun dubbele identiteit, een nieuw sociaal weefsel op te bouwen en positief in het leven vooruit te gaan als verantwoordelijke en actieve burger.

2.1 Het onthaal

De benedenverdieping van het huis, alsook de kleine tuin, maken deel uit van gemeenschappelijke ruimtes. De jongeren kunnen er thee drinken, een krant lezen, een gezelschapspel spelen, ping-pong spelen, samen zitten en er andere jongeren ontmoeten. We hebben eveneens twee computers met internetverbinding die aan hen ter beschikking worden gesteld.

Er is permanent iemand aanwezig in die ruimte, waar ook de jongeren worden onthaald die een afspraak met hun maatschappelijk werker hebben. Deze permanentie wordt verzekerd door vrijwilligers en de andere personeelsleden.

We stellen vast dat van de jongeren die vooral naar Mentor-Escale komen om met hun maatschappelijk werker af te spreken, velen wat langer blijven en gebruik maken van de beschikbare diensten. Zeer informele gesprekken of discussies komen op gang; wie zin heeft, praat mee. Sommigen komen langs tijdens een springuur; anderen, die zich thuis heel eenzaam voelen, komen dan weer om dat gevoel van eenzaamheid en isolement te doorbreken.

Ongeveer 15 jongeren per dag maken gebruik van deze gezellige ruimte. Drie maal per week is de onthaalruimte 's avonds open tot 20u. Elke woensdag organiseren we een kinderopvang om de moeders de mogelijkheid te bieden om uit te blazen, aan één van onze activiteiten deel te nemen of om bepaalde administratiezaken te regelen.

2.2 Kookatelier

Het atelier met het grootste succes is ongetwijfeld het kookatelier dat elke woensdag wordt georganiseerd. Het is in de eerste plaats een ontmoetingsgelegenheid waarbij ook de sfeer van een echte 'familiemaaltijd' wordt ervaren die thuis bij velen ontbreekt. Dat verklaart gedeeltelijk het grote succes.

Aan tafel worden allerlei debatten aangegaan en worden er vaak discussies gevoerd over interessante onderwerpen die niets met het koken te maken hebben. Naast het uitwisselen en aanleren van typisch culinaire technieken uit België of andere landen, en het maken van betaalbare en evenwichtige gerechten, staan we de jongeren ook bij in het beheer van het budget door hen raad te geven over de keuze en aankoop van de ingrediënten.

2.3 Atelier rond muzikale creativiteit

Het atelier rond muzikale creativiteit geeft de jongeren de gelegenheid om zich uit te drukken door teksten te schrijven en muziek te componeren. In 2010 zijn we begonnen met de opname van een videoclip voor één van de nummers van de CD 'Escale à XL' die in 2009 is gemaakt.

2.4 Sportactiviteiten

Sinds kort beschikken we over sportkaarten van de ULB waardoor we aan de jongeren een brede waaier aan sportactiviteiten kunnen bieden.

Dit jaar nog zijn meerdere jongeren de uitdaging 'Tous à bord' aangegaan. De bedoeling was om de 20 km door Brussel samen met mensen met een handicap voor te bereiden. In het kader van het project zijn er twee ontmoetingsgelegenheden georganiseerd waarbij men kennis heeft gemaakt met de wereld van mensen met een handicap aan de hand van ludieke activiteiten. Bij wijze van training, hebben de jongeren deelgenomen aan de volgende loopwedstrijden: La Louvière, Knokke en Ukkel.

Hoewel vooral de sportieve kant van het project de jongeren aansprak, stonden ze open voor de andere eraan gekoppelde activiteiten. Ze hebben kunnen vaststellen dat het niet onmogelijk is om met een handicap sportieve uitdagingen aan te gaan en hoe ze met hun beperkingen leren omgaan. Tijdens de officiële wedstrijden werden de jongeren gehuldigd en gefeliciteerd, waardoor ze zich erg gewaardeerd voelden.

2.5 Atelier rond computerinitiatie en internetgebruik

Dit jaar hebben we acht computers voor de jongeren ontvangen in het kader van de actie 'Close the Gap – PC Solidarity' die door de Koning Boudewijnstichting is gevoerd. Dankzij deze nieuwe installaties kunnen we onze ateliers beter structureren en richten op de dactylolessen en de op computer te maken schoolwerkjes. Deze computerinitiatie komt echt goed van pas voor de jongeren want sommigen onder hen, die net zijn toegekomen, hadden nog nooit eerder een computer gebruikt.

2.6 Excursies en culturele uitstapjes

Elk jaar organiseren we allerlei uitstapjes die de jongeren de gelegenheid geven om contacten te leggen en op ontdekking te gaan. Dit jaar bijvoorbeeld: een dagje naar de boerderij, bezoek aan het museum van Tervuren, gaan schaatsen, naar de film gaan, bezoek aan de grotten van Han...

2.7 Kampen

We hebben drie kampen georganiseerd waarvan één was voorbehouden voor jonge meisjes en jonge moeders. De kampen zijn uitgelezen momenten voor de jongeren om samen te leven, elkaar beter te leren kennen, nieuwe of bestaande vriendschapsbanden te versterken en levenservaringen uit te wisselen. Het maakt hen mogelijk om even te ontsnappen aan de dagelijkse sleur, vol verantwoordelijkheden, en op die manier hun bestaan als niet-begeleide jongere even te vergeten en het gevoel te krijgen dat ze ergens bijhoren "zoals de andere mensen".

Het kamp 'jonge moeders' biedt de jonge meisjes de mogelijkheid om andere jonge moeders te ontmoeten, hun ervaringen te kunnen delen en te praten over bepaalde onderwerpen rond materniteit. Allerlei activiteiten werden georganiseerd ter bevordering van de ontmoetingen, uitwisselingen en de verwerving van kennis over de taken en vaardigheden als moeder.

2.8 Praatgroep 'l'arbre à palabres'

Dankzij de inbreng van onze psycholoog, hebben we een praatgroep opgericht. Het zelfvertrouwen en de zelfbevestiging staan daarbij centraal. Het gaat om uitgelezen momenten voor de jongeren om in alle vertrouwen, allerlei onderwerpen aan te kaarten die bij hen gevoelig liggen, en om samen met de hulp van de aanwezige personen, mogelijke oplossingen te vinden voor de problemen die hij ondervindt.

HET TEAM

In 2010, bestond ons team uit:

- **Voltijdse bezoldigde personeelsleden:**
 - een directrice : Bénédicte Adnet
 - drie maatschappelijk werkers en een sociaal bemiddelaarster : Etetu Mekonen, Sebastien Bocket, Véronique Müller, Amélie Verbraeken (tijdens haar zwangerschapsverlof vervangen door Marianne Hoeken)
 - een animator : Michaël Damman
 - een sociaal begeleider : Brahim Miloud
 - een opvoedster : Pernelle Taquet
 - een verantwoordelijke voor de administratie en financiën : François Muhire
- **Halftijdse bezoldigde personeelsleden :**
 - een projectleidster : Dorothée Maréchal
 - een schoolverantwoordelijke : Jean-François Lenvain
 - een schoolbegeleider : Thierry Célis
 - een psycholoog : Anne Maskens
 - een verantwoordelijke voor het onderhoud : Lucina De Guzman
- **Vrijwilligers :** Zij hebben tijdens de week voor het onthaal gezorgd en sommigen van hen hebben ook meegewerkt aan de studiebegeleiding. Met hartelijk dank aan Charlotte Swalens, Luc Gérard, Mai Ly Nguyen, Vero Djembe Obemba, Aimee Van Vliet, Hervé Oury, Gaëlle Lhirondelle.
- **Stagiaires :** We hebben in ons team drie stagiaires opgenomen. Twee ervan lopen stage als maatschappelijk werker en één van beide is van Québec afkomstig. En de derde stagiaire is student opvoeder: Françoise Elsen, Andrée-Anne Faucher et Antonin Dechamps.

VORMINGSPROCES

Heel het jaar door heeft het team zich onderworpen aan permanente vorming en supervisie.

Supervisie

- Één keer per maand worden de maatschappelijk werkers in de voormiddag vergezeld door een extern aangestelde supervisor en bespreken ze samen hoe concrete situaties beter aangepakt kunnen worden.
- Tegelijkertijd wordt de werkwijze die binnen Mentor-Escale van toepassing is, ter discussie gesteld om het werk van de supervisoren te integreren en de resultaten ervan optimaal te benutten.
- Één maal per jaar wordt aan het hele team supervisie gegeven gedurende drie dagen. Daarbij worden de problematische punten binnen de instelling grondig geanalyseerd en worden op basis daarvan andere actiemogelijkheden aangereikt.

Vorming

Diverse opleidingen werden gevolgd door het volledige team of enkele personeelsleden in functie van de onderzochte behoeftes:

- Kennismaking met de methodische aanpak (het volledige team)
- Opleidingen naar keuze rond diverse thema's zoals : huisvesting, tienerzwangerschap, interculturele benadering...

De supervisie en vorming hebben de personeelsleden nuttige werkmethodes aangeboden om hun manier van werken te verbeteren, alsook de gelegenheid om na te denken over hun dagelijks contact met het doelpubliek.

SAMENWERKING EN LOBBYWERK

Mentor-Escale heeft altijd al samengewerkt met andere partners zowel via informatieuitwisseling als in het kader van de begeleiding van een jongere of van de uitwerking van een project.

In 2010, hebben we, naast de samenwerking met de opvangcentra, LOI en voogden, in rechtstreeks verband samengewerkt met onder andere:

- 'Logement Pour Tous' (samenwerkingsakkoord)
- 'Habitat et Rénovation' (samenwerkingsakkoord)
- Het OCMW van Vorst
- Het centrum 'Exil' voor de psychologische begeleiding van sommige jongeren
- De Synergie 14 vzw, gesteund door de SAJ, voor de bestellingen bij de Voedselbank, waarmee we een kleine voorraad aan voedselwaren kunnen opslaan die voor jongeren met ernstige financiële problemen zijn bestemd.
- Het Protestants Sociaal Centrum
- Dinamo asbl (ondersteunende dienst voor jeugdzorg in een vrije omgeving)
- 'Table de l'emploi' van Elsene
- 'Mission locale' van Ixelles
- Convivial vzw
- De dienst sociale acties Brussel SASB
- GAMS
- CIRE, de Franstalige zusterorganisatie van Vluchtelingenwerk Vlaanderen
- Het bureau van juridische bijstand BAJ
- ...

Anderzijds zijn we betrokken bij het denkwerk rond de beleidslijnen die rechtstreeks of onrechtstreeks te maken hebben met de opvang van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen en nemen we deel aan de hervormingsinitiatieven die moeten bijdragen tot de verbetering van het huidige beleid.

- We zijn lid van de **Raad van Bestuur van CIRE** (Coördinatie en initiatieven met en voor vluchtelingen en vreemdelingen) en '**Vluchtelingenwerk**' (de Nederlandstalige zusterorganisatie van CIRE).
- We zijn lid van het platform '**Kinderen op de vlucht**' sinds de oprichting ervan. Het platform is ontstaan in 1999 op initiatief van enkele organisaties die in aanraking kwamen met Niet-Begeleide Minderjarige Vreemdelingen, en groepeerde intussen een twintigtal verenigingen die zich richten op de volgende doelstellingen: informatie uitwisselen, opkomen voor een betere opvang van de minderjarigen in het kader van de huidige wetgeving en aanpassingen voorstellen op het gebied van de wetgeving, administratie en procedures.
- We zijn eveneens lid van de **Sociale Coördinatie van Elsene** die meer dan 80 verenigingen in de omgeving van Elsene groepeerde en met elkaar in contact brengt.

CONCLUSIE

We sluiten het jaar 2010 af met heel wat projecten in ons achterhoofd en met veel animo die de jongeren ons geven wanneer ze steeds met een brede glimlach bij ons komen, gedreven door een opmerkelijke positieve energie ondanks hun vaak traumatische en pijnlijke achtergrond. Het zijn zij die ons, zijnde de volwassenen en professionele begeleiders, nog steeds elke dag een stukje levenswijsheid bijbrengen.

Enkele van onze projecten :

- Het openstellen van de groepsactiviteiten voor alle niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. We zouden graag de onthaalruimte alsook de groepsactiviteiten openstellen voor alle NBMV (en niet enkel voor degene die als vluchteling erkend zijn) opdat ook de jongeren die in centra en hotels verblijven of soms zelfs op straat leven, te laten meegenieten van onze activiteiten.
- Het oprichten van een specifieke dienst voor jonge moeders die is gericht op ondersteuning bij het ouderschap, de opvolging van de zwangerschap, de ontwikkeling en opvang van het kind, en de persoonlijke ontwikkeling en gezondheid.

Mentor-Escale staat voor de begeleiding van bijna 150 jongeren per jaar. Dit alles zou niet mogelijk zijn zonder de energie en wilskracht van een fantastisch team bestaande uit gemotiveerde medewerkers en vrijwilligers. Hartelijk dank aan iedereen voor zijn inzet en wilskracht!